

BARBARA PRIBYLINCOVÁ

ROMÁNIK

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

BARBARA PRIBYLINCOVÁ
ROMÁNİK

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

Copyright © Barbara Pribylincová 2006
Illustrations © Barbara Lamoot 2006
Cover design © Anna Chovanová 2006
© Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, spol. s r. o., Bratislava
e-mail: vsss@stonline.sk
<http://www.vsss.sk>

Vydanie knihy podporili:
TEVA SLOVAKIA, s. r. o.,
a LA ROCHE

VYDAVATEĽSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV
spol. s r. o.

Barbara Pribylincová ROMÁNIK
Zodpovedná redaktorka Božena Rolková
Ilustrácie Barbara Lamoot
Obálku s použitím ilustrácie Barbary Lamoot graficky spracovala Anna Chovanová
Sadzba Anna Chovanová
Prvé vydanie
Printed in Slovakia

ISBN 80-8061-241-2

PREDSLOV

Tvorbu Barbary Pribylincovej poznám od autorkiných literárnych začiatkov, keď šlo najmä o krátke poviedky v rozsahu od dvoch do štyroch strán. Ako redaktora rozhlasovej redakcie zábavných žánrov ma zaujal predovšetkým jej zmysluplný humor. Jej pekne vybudované krátke literárne útvary bravúrne na svojom miniatúrnom priestore zachytávali atmosféru doby s umne nastaveným zorným uhlom pohľadu, ktorým dokázala vidieť a ukázať surový atak súčasného dobového prostredia s jeho pokrivenou morálkou a pomýleným rebríčkom spoločenských top hodnôt ako na mladú, tak i na staršiu generáciu. Z arzenálu moderných výrazových prostriedkov humoru a satiry pritom majstrovsky a nenásilne využívala tie najadekvátnejšie rezonujúce: hyperbolu, paródiu, iróniu, paradox, no najmä absurdum a čierny humor. Dokázala nielen výborne fabulovať, ale i prekvapujúco odvážne pointovať. Z jej humoristických poviedok sme do vysielania pripravili niekoľko úspešných polhodinových pásiem.

So zaujímavými autorkinými krátkymi prózami i úryvkami z väčších próz som sa stretol v časopisoch Dotyky, Fragment, Slovenské pohľady a Pravda na nedeľu. Poviedky neskôr, v roku 1999, vyšli vo vydavateľstve Frogman pod názvom Na brehu oceána.

Zbierka v kategórii debut získala Cenu Literárneho fondu. Rozsiahlejšia próza, novela Pri vode, autorke vyšla vo Vydavateľstve Spolku slovenských spisovateľov v roku 2001. V nej Barbara Pribylincová preukázala svoju schopnosť vytvoriť zaujímavú, pútavú a košatú zápletku, v ktorej jej neunikajú iskrivé detaily.

V značne drsných autorkiných príbehoch zo súčasnosti je vždy prítomný i prúd jemnej, krehkej poézie. Nie náhodou autorka v rozhovore v časopise Knižná revue (17. sept. 2003) na otázku, ako by sama charakterizovala svoju prózu, povedala: „Romantika pomiešaná s morbídnosťou“. Idú však vôbec tieto dve veci dokopy? Áno. Pretože v poetike autorke vlastnej práve na pozadí stretov postáv protagonistov s krehkou, citlivou, romantickou zraniteľnou dušou sa surovosť doby a jednotlivcov ukáže v tej najmarkantnejšej a najkru-tejšej podobe.

Z knihy Románik, ktorá obsahuje aj novelu Žaneta, sa dá usudzovať, že autorka sa uberá smerom k dlhším prózam, so zabývanými krehkými, ľahko zraniteľnými protagonistami, ktorí budú bezcitnému okoliu zasadzovať tvrdé direkty.

Berco Trnavec
humorista

ŽANETA

PILOT

Príbeh, ktorý vám chcem porozprávať, je smutný. Je smutný ako mesiac november, keď fúka chladný vietor a nad holými korunami stromov sa vznáša hmla. Keď v novembri zaprší, tisíce sviečok na cintorínoch zhasnú. Hroby sú mokré a studené.

V Amerike majú Halloween, my na Slovensku máme Sviatok všetkých svätých. Žaneta Preislerová vravievala, že Halloween sa jej zdá zábavnejší.

Tento príbeh píšem preto, lebo nemôžem inak. Bublá to vo mne ako vriaca polievka a čosi ma núti ukladať vety na papier. Mám tridsať rokov. Volám sa Jaro. Keď som bol malý, chcel som byť spisovateľom. Nakoniec som sa stal pilotom Slovenských aerolínií. Nemôžem byť blázon, keď som pilot Slovenských aerolínií. No ja si niekedy myslím, že som blázon. Hlavne, keď som sám v smutnom prenajatom byte na okraji mesta. Vtedy píšem básne. Jednu mi ukradla skupina No Name a stali sa slávni. Bastardi.

Žaneta sa ma často pýtala, či mám strach, keď lietam. Nikdy nemám strach. Žaneta sa veľa smiala. Často som nechápal, prečo, ale ten jej smiech mi robil dobre.

Niekedy vôbec nerozumiem ženám, ale snažím sa o to. Snažím sa dostať až na dno ich duše. Hrabanie sa v ženských dušiach je mojím koníčkom. Odhaľujem ich tajomstvá, až kým ma to neprestane baviť.

Žaneta bola vždy veľmi úprimná. To som mal na nej rád. Bola veľkým dieťaťom, ktoré verí na čistú lásku a rozprávkové konce. Amerika je samý happy end. Aj Žaneta taká bola. Okrem happy endov milovala MacDonalda a všetko, čo sa leskne.

Raz som jej povedal, že si ju nemôžem zobrať za ženu, a preto sa jej ani nedotknem. Potom som sledoval v jej tvári výraz sklamanie a hnevu.

V mojom herbári žien, ktoré som v živote stretol, bola Žaneta veľmi zaujímavým exemplárom. Vedel som, že ma chce, vedel som, že som jej dokonale pomútil hlavu (obraz jej tváre, keď som ju volal na horskú chatu, kde som jej chcel ukázať Jupiter, hovoril za všetko), vedel som, že v istom čase bola rozhodnutá stáť navždy po mojom boku.

HELGA

Helga sa každé ráno aj každý večer musela pri umývaní zubov pozeráť na svoju nepeknú tvár v zrkadle. Musela zniesť pohľad na nos, čo pripomínal otvárač na konzervu, príliš tenké pery, miernu progéniu a riedke vlasy neurčitej farby, ktoré zľahka zakrývali odstávajúce uši.

Pán Boh ju navyše obdaril veľkými chodidlami, plochým hrudníkom, širokými kostnatými plecami a mohutnými chlapskými dlaňami.

Keby Helga nedisponovala výraznou sebakontrolou, možno by občas do toho zrkadla aj niečo šmarila.

Helga bola bifľoška. Tak sa o nej vyjadrovala Žaneta. Žaneta vedela ľudí dobre odhadnúť, inak bola trochu pochabá, a práve to sa na nej páčilo Radkovi, s ktorým sa zoznámila na internete. Najprv si len písali a Žaneta sa veľmi bála ich stretnutia. Bála sa, že bude mrzký. Veľmi mrzký. Veď jej aj o sebe napísal, že jeho vzhľad nie je nijako výnimočný. A Žanete, ktorá milovala všetko trblietavé a farebné, veľmi záležalo na tom, ako jej potenciálny partner vyzerá.

No Žaneta bola aj zúfalá. Do zúfalstva ju privádzal istý pilot. Pilot sa volal Jaro, ale pre Žanetu bol Pilot s veľkým P. Aj s ním sa zoznámila na internete. Vášnivo si chatovali. Žaneta zostávala v škole, kde pracovala ako profesorka angličtiny a informatiky, do neskorých nočných hodín, aby mohla chatovať s Pilotom, ktorého ešte ani nevidela. Vždy ju prišiel vyhnať vrátnik.

Žaneta bola od puberty plnoštíhla, ale zato driečna. Sedemnásťročná Helga pri pohľade na ňu trpela a zároveň bola pobúrená jej profesiou. Žaneta s peknou dievčenskou tvárou, ktorú tvorili plné pery, jemná brada, malý nos a jas-

nomodré oči zvýraznené predlžujúcou a zahusťujúcou riasenkou, ju učila angličtinu a Helga sa ustavične snažila z pozície študentky Žanete dokázať, že je hlúpa.

MISIONÁRI

Mladučkí misionári Cirkvi Ježiša Krista svätých neskorších dní sú očarujúci. Prišli z Ameriky. Do svojich radov získavajú nových členov magickou vtieravou nevtieravosťou, upraveným vzhľadom a úprimným mladíckym nadšením pre akúsi Knihu Mormón. Žaneta ich nazývala „moji andelíčkovia“. Postupne si ich veľmi obľúbila. Nakoniec ľúbila celú túto cirkev. Bola im vďačná, bola im dlžná. Chvíľami sa jej videlo, že nikdy tejto cirkvi nevráti to, čo od nej dostala.

„Ja túto cirkev veľmi milujem, pretože je v nej veľa lásky,“ povedala dvadsaťtriročná Elisabeth rovnako starej Žanete, keď sa po prvý raz stretli na Poštovej ulici v Bratislave.

„Verím ti, no ja som katolíčka. Nechcem byť členkou vašej sek..., vlastne cirkvi. Môžeme však byť kamarátky.“

„To je skuele. Budem veľmi vďačná za to, že môžem byť tvojou kamarátkou, pretože ty si úplne skuela.“

Slovenské slová misionárky Elisabeth rozkošne vyslovované s výrazným americkým prízvukom hladkali Žanetinu dušu. Tá americká dievčina, ktorej sukňa siahala až po zem, sa videla Žanete taká dobrá, čestná a čistá, že jej jednoducho svedomie nedovolilo dať Elisabeth vymyslené telefónne číslo.

A tak Žaneta vstúpila do sveta očarujúcich mormónov.

KNIHA MORMÓN

„Kniha Mormón je záznam jedného kmeňa z Izraela, ktorá bola vedená Bohom na amerických kontinentoch 600 rokov pred Kristom. Tam založili veľkú civilizáciu. Boh pokračoval v povolani prorokov spomedzi týchto ľudí. Oni napísali pravdy evanjelia a tieto spisy boli zbierané do Knihy Mormón. Kniha Mormón svedčí o Kristovi a jeho úlohe v Božom pláne pre všetky jeho deti. Potvrďuje pravdy nachádzajúce sa v Biblii a dáva čerstvý prehľad jeho neustáleho diela tu na zemi.“ Toto vysvetlenie si možno prečítať v jednej z mnohých tlačovín vydávaných Cirkvou Ježiša Krista svätých neskorších dní.

Misionárky Elisabeth a Janessa strčili Žanete do ruky Knihu Mormón a vybrali jej pasáž, ktorú mala nahlas prečítať.

„Rozumela si tomu, čo si práve čítala?“ opýtala sa Elisabeth, inak sestra Stuart celkom peknou slovenčinou.

Žaneta sa pokúšala svoje nové americké kamarátky potešiť tým, že predstierala pochopenie metaforického odstavca. Potom sa snažila s jej vlastným jemnocitom odvieť rozhovor od Knihy Mormón a kládla množstvo otázok týkajúcich sa kontinentu, z ktorého pochádzajú.

Elisabeth prišla z Utahu – kolísky mormónizmu a tá druhá, Janessa, čo ešte poriadne nevedela rozprávať po slovensky, z Texasu.

Žaneta bola nimi fascinovaná. Bože, už od malička sa chcela dostať do Ameriky – krajiny, kde sa sny menia na skutočnosť.

PILOT

Viem, že ľudia majú niekedy strach. Ja akoby som mal srdce z kameňa. Málo cítim. Veľa rozmýšľam. Rozmýšľať a sústrediť sa. To je pri lietaní dôležité, tak ako v živote, ktorý žijem.

Sedím v pilotnej kabíne 12 kilometrov nad zemou. Veziem 150 pasažierov. V hlave mám chladno ako na severnom póle.

Musím sa správať rozumne. Aj vtedy, keď viem, že nepristanem na letisku. (Ešte sa mi to nestalo.)

Často sa nútim rozmýšľať cynicky. Som predsa pilot a muž.

Po šťastnom pristátí na letisku v Zürichu počujem potlesk cestujúcich, ktorým práve spadol kameň zo srdca, že prežili let.

Ten potlesk patrí mne. Okolo krku mám ešte položené slúchadlá.

Som pilot. Pilotom veru nemôže byť hocikto.

Krátko po pristátí, ešte v pilotnej kabíne, píšem Žanete sentimentálnu správu, z ktorej bude zaiste celá namäkko.